

Dwars door het recht met HJS

Het Juridisch Spreekuur (HJS) van de Hogeschool van Amsterdam (HvA) behandelt in deze rubriek actualiteiten die met het recht te maken hebben.

Is het weigeren van contant geld als betaalmiddel wettelijk toegestaan?

Tekst: HJS-medewerkers Sihem ben Azougagh en Sarah Jebose

Wie tegenwoordig een lekker broodje bij de bakker wil halen of zijn paspoort bij de gemeente wil ophalen is vast wel het 'pin only' beleid tegengekomen (het is dan niet mogelijk om met contant geld te betalen). Steeds meer bedrijven en zelfs gemeenten kiezen ervoor om contant geld te weren door dit 'pin only' beleid te hanteren. Het is vooral veiliger voor zowel de bedrijven als de consument. Maar aan de andere kant is het niet voor iedereen handig; denk bijvoorbeeld aan ouderen, kinderen, daklozen en toeristen. Het lijkt alsof er een einde komt aan een portemonnee die gevuld is met bankbiljetten en munten. Is dit wettelijk gezien wel toegestaan?

De voordelen

Het 'pin only' beleid kent voor zowel consumenten als voor bedrijven en gemeenten verschillende voordelen. Voor de consument is pinnen een eenvoudige en snellere manier van betalen en voor de winkeliers en gemeente is pinnen veilig, gemakkelijk en efficiënt. De pinpas zorgt ervoor dat er een snellere doorstroom is bij kassa's en voorkomt dat de ondernemer met grote contante bedragen over straat loopt. Zo stelt het Nibud (Nederlands Instituut voor Budgetvoorlichting) dat digitaal geld sneller 'rolt' en dat het pinnen minder zorgt voor 'betaalpijn'. Betaalpijn

is een negatieve prikkel die ontstaat in ons brein wanneer we een deel van ons bezit af moeten geven. Vervolgens is die leegte ook direct zichtbaar: je portemonnee oogt meteen een stuk leger. Supermarkten, winkeliers en banken zijn ook voorstander van dit beleid, vanwege de veiligheid die het oplevert voor de winkels, banken, het personeel en de klanten. Daarnaast bespaart het pinnen hen veel geld. Volgens de Betaalvereniging Nederland is contant betalen twee keer zo duur als pinnen, vanwege kosten die gepaard gaan met overvallen en het sorteren en afstorten van het geld bij de bank. Het geld dat

is gepind door de consument staat gelijk bijgeschreven op de rekening en het zorgt voor minder geld in de kas.

De nadelen

Maar het pin-only beleid heeft natuurlijk zijn nadelen, deze zijn vooral voor de consument zelf. Volgens de ouderenbond ANBO is het pinnen voor sommige ouderen een probleem, omdat ze de pinautomaat niet goed kunnen zien of hun pincode vergeten. Kinderen die voor een boodschap naar de supermarkt worden gestuurd zijn ook niet altijd in staat zelf te pinnen, los van het antwoord op de vraag of dat in bepaalde situaties wel wenselijk is. Voor rolstoelgebruikers is er vaak een fysieke drempel om het pinapparaat zelf te bedienen. Daarnaast wil men in het algemeen niet dat er van elke stap of actie een digitaal spoor wordt achtergelaten. De betaalgegevens en kunnen worden vertaald en informatie verschaffen die betrekking heeft op personen en op de levenswijze van deze personen. Pinbetalingen raken op die manier de privacy van personen en kunnen worden gezien als privacygevoelige gegevens.

Mag dit wel?

Contant geld is in Nederland een wettig betaalmiddel, maar de wet verplicht niemand om (alle) wettige betaalmiddelen te accepteren. Een winkelier mag dus contant geld (biljetten en munten) weigeren. Wel zal de winkelier in de regel moeten aangeven welke betaalmiddelen hij wel en/of niet accepteert, bijvoorbeeld via raamstickers of kassastickers. Twee voorbeelden uit de praktijk die laten zien wanneer het is toegestaan om (bepaalde) munten en biljetten te weigeren: 1. Een benzinepompouder weigert biljetten van € 200,- en doet daarbij een beroep op veiligheidsredenen.

2. Een supermarkt accepteert geen 1 en 2 eurocenten, omdat het geldbedrag bij contante betalingen wordt afgerond op hele bedragen.

Enkele gemeenten in Nederland hebben ook gekozen voor een 'pin only' beleid. De vraag is of dit wel is toegestaan, aangezien het om een publieke taak gaat (denk aan iemand die zijn nieuwe paspoort komt afhalen en dan te horen krijgt dat hij alleen maar kan pinnen). Enkele Tweede Kamerleden hebben aan minister K. Ollongren vragen gesteld over

dit nieuwe beleid. Politici stellen dat gemeenten dit beleid niet mogen hanteren omdat de burger die niet wil pinnen nergens anders terecht kan voor deze diensten. Volgens hen moet er altijd een mogelijkheid zijn om met contant geld af te rekenen. Als antwoord op deze vragen heeft minister Ollongren laten weten dat zij met de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en publieke instellingen om de tafel wil om te praten over de acceptatie van contant geld bij publieksbalies van gemeenten.

Vragen?

Voor al uw juridische en sociaal-maatschappelijke vragen kunt u terecht op de onderstaande locaties:
BOOT Oost / HJS
 Sumatrastraat 314 (1096 HV),
 telefoon: 020 - 233 97 59
 Inlooppreekuur: elke dinsdag van 13:00 tot 17:00 uur
Hoofdlocatie HJS:
 Wibautstraat 5a (Muller Lulofshuis - 2e etage (02A08)),
 telefoon: 06 - 211 588 82
 Bereikbaar: maandag t/m donderdag van 9:00-17:00 uur
 e-mail: hjs@hva.nl
 twitter: @hva-hjs
 website: www.hva.nl/hjs #